

PREVOZ OSEB, TOVORA IN VLEKA

- PREVOZ OSEB
- PREVOZ TOVORA
- VLEKA

PREVOZ OSEB

- V motornem in priklopnem vozilu ali na njem lahko vozimo le toliko oseb, kolikor je v prometnem dovoljenju vpisanih sedežev (ki so v vozilu vgrajeni) oz. stojišč.
- V bivalnem in lahkem priklopniku ne smemo prevažati oseb.
- V bivalnem vozilu se sme voziti le toliko oseb, kolikor je v prometnem dovoljenju vpisanih sedežev. Potniki morajo med vožnjo sedeti na sedežih in biti pravilno pripeti.
- Prav tako ne smemo na sedežu poleg voznika voziti osebe, ki je očitno pod vplivom alkohola, mamil, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi.

Prevoz otrok

Med vožnjo v dvoslednem motornem vozilu z vgrajenim zadrževalnim sistemom mora biti otrok, ki je manjši od 150 cm, zavarovan z zadrževalnim sistemom, ki je primeren njegovi telesni rasti in telesni masi. Zato posadimo otroka, ki še ni dovolj star ali razvit, v njegovi višini in teži primeren, ustrezno nameščen in pritrjen (po navodilih proizvajalca) varnostni sedež. Otrok mora biti v njem tudi pravilno pripet. Najboljšo zaščito nudijo takšni sedeži, če so pritrjeni s pomočjo vgrajenih t. i. *isofix* pritrdišč, če teh ni, pa s pomočjo varnostnega pasu na sredini zadnje sedežne klopi.

- **Dojenčke** prevažamo v homologiranih otroških varnostnih sedežih (ležalnikih), ki so lahko pritrjeni tudi na sedežu poleg voznika oz. zadnjem sedežu (kar je varneje), in sicer tako, da je dojenček s hrbtom obrnjen v smer vožnje, ker njihov vrat še ni sposoben prenesti nihaja z glavo ob morebitnem trčenju.

Kadar vozimo dojenčka na sedežu poleg voznika, moramo varnostno zračno blazino pred tem sedežem **OBVEZNO IZKLOPITI!** Če je ni mogoče izklopiti, vozimo dojenčka le na zadnjem sedežu.

- **Večje otroke** prevažamo v primernih homologiranih otroških varnostnih sedežih ali posebnih podlogah (jahačih), ki omogočajo uporabo običajnih varnostnih pasov. Lahko jih vozimo na sedežu poleg voznika ali na zadnjem sedežu oz. sedežni klopi.

Zračna blazina lahko majhnega otroka tudi poškoduje, zato ga, če lahko izbiramo, raje vozimo na zadnjem sedežu.

Če otrok med vožnjo ni v ustreznem, njemu primernem sedežu in ni ustrezno pripet, lahko to ob nesreči vodi do hudih poškodb. Že močno zaviranje je dovolj, da otrok *poleti* po notranjosti avtomobila, ob trčenja pa ga lahko celo vrže iz vozila.

Odrecimo se želji, da otroku pokažemo, kako vznemirljivo je sedeti za volanom, pri čemer ga posadimo na kolena ter popeljemo po bližnjih ulicah. Če pride do trčenja in se sproži varnostna zračna blazina, lahko otrok zaradi poškodb umre. To se lahko zgodi že pri zelo nizki hitrosti.

Prevoz skupine otrok

Skupino otrok (najmanj 5 predšolskih ali osnovnošolskih otrok, ne štejejo pa otroci v družinskem krogu) lahko prevažamo le z motornim vozilom, ki je označeno s predpisano tablo (spredaj in zadaj), in ki mora izpolnjevati predpisane posebne tehnične zahteve, da se zagotovi ustrezna varnost otrok.

Z osebnim avtomobilom smemo prevažati skupino otrok le, če imamo ustrezno vozniško dovoljenje najmanj 3 leta. Prav tako ne smemo imeti v organizmu alkohola ali biti pod vplivom prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo našo sposobnost za vožnjo.

PREVOZ TOVORA

Tovor in naprave, ki so namenjene za prevoz ali pritrditev tovora v vozilu ali na njem, razporedimo, pritrdimo oz. pokrijemo tako, da:

- ne predstavljajo nevarnosti ali ovire za druge udeležence cestnega prometa;
- ne povzročajo škode na cesti ali objektih;
- ne onesnažujejo okolja;
- ne zmanjšujejo stabilnosti vozila;
- ne povzročajo več hrupa, kot je dovoljeno;
- ne zmanjšujejo preglednosti vozniku;
- ne ovirajo voznika med upravljanjem vozila;
- ne zakrivajo naprav vozila (luči, registrskih tablic ...);
- se ne razsipajo ali padajo z vozila.

Vozilo lahko obremenimo samo do nosilnosti, vpisane v prometnem dovoljenju oz. do tiste meje, ki jo je predpisal proizvajalec vozila, in sicer za vozila, pri katerih ta podatek ni zajet v prometnem dovoljenju.

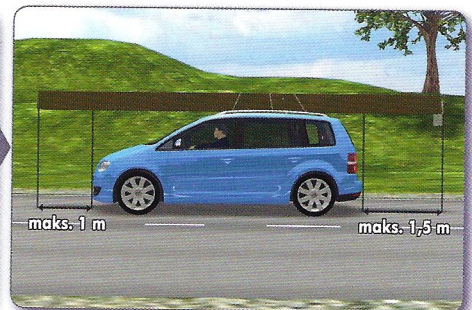

Tovor navadno naložimo v prtljažni prostor avtomobila. Izjemoma ga naložimo tudi na zunanji prtljažnik na strehi. Pri tem moramo upoštevati dovoljeno strešno obremenitev in nekatere druge omejitve.

Nalaganje tovora

Tovor ne sme segati čez prednji del vozila. Izjema so lažji predmeti, ki jih smemo naložiti na zunanji prtljažnik osebnega ali tovornega vozila tako, da sega tovor:

- **največ 1 m preko sprednjega dela vozila**, pri tem ne sme segati nižje od nivoja strehe; in
- **največ 1,5 m preko zadnjega dela vozila ali skupine vozil**.

Označitev tovora

Če sega tovor **več kot 1 m preko zadnjega dela vozila** ali lahkega priklopnika, ki ga vlečemo z osebnim avtomobilom, ga moramo na najbolj izpostavljeni točki označiti:

- s **tablo v velikosti najmanj 25 x 25 cm**, pobarvano izmenično s poševnimi trakovi rdeče in bele barve, ki odsevajo svetlobo;
- podnevi, ob dobri vidljivosti izjemoma le **z rdečo tkanino**, velikosti najmanj 40 x 40 cm.

Če sega tovor čez rob vozila na **bočnih straneh**, ga moramo prav tako označiti na najbolj izpostavljenih točkah:

- s **tablo v velikosti najmanj 25 x 25 cm**;
- ponoči in ob zmanjšani vidljivosti, na bočno najbolj izpostavljenih mestih, pa tudi z **belima svetilkama na sprednji strani in z rdečima svetilkama na zadnji strani**.

Bodimo pozorni, da ne presežemo **največje dovoljene širine** vozil v cestnem prometu, to je **2,55 m**.

Tovor na strehi (na zunanjem prtljažniku) naj bo skrajna rešitev prevoza, saj poslabša vozne lastnosti vozila:

- Obstaja večja nevarnost nihanja vozila, poslabša se stabilnost vozila, poveča se vpliv bočnega vetra, poveča se zračni upor in s tem posledično poraba goriva ...
- Če je prtljage preveč, je najvarnejši način prevoza uporaba strešnega kovčka.

Tovor lahko nalagamo ali razlagamo na cesti le, če zaradi tega ni ustavljen promet vozil ali onemogočen promet drugih udeležencev cestnega prometa. Ustavitev ne sme trajati dlje, kot je nujno potrebno.

Če tovor na vozilu zakriva vidno polje v vzratnih ogledalih, moramo namestiti dodatni zunanji vzratni ogledali, ki omogočata normalno vidno polje.

Obremenitev vozila

Skupna masa vozila ne sme presegati največje dovoljene mase vozila. Tovor ne sme obremenjevati posameznih osi vozila nad dovoljeno osno obremenitvijo po določenih proizvajalca vozila.

- Težje tovore vedno shranjujemo le v prtljažnem prostoru. Tudi vsakodnevni težji nakup odložimo v prtljažni prostor, ne na sedež.
- Na zadnjo polico ne odlagamo predmetov.
- Predmeti (dežniki, figurice ...), ki jih odložimo na zadnjo polico, in tudi vsi tisti v kabini, bodo ob čelnem trku s hitrostjo 50 km/h poleteli po potniškem prostoru in zadeli ob oviro s silo, ki je enaka 30- do 40-kratniku njihove lastne teže. To pomeni, da nas lahko takšni predmeti resno poškodujejo že pri trku z majhno hitrostjo.

Ravnajmo defenzivno

VLEKA

Vleka priklopnega vozila

Kadar vlečemo priklopno vozilo, je hitrost vožnje omejena na 90 km/h, razen na avtocestah in hitrih cestah, kjer je omejena na 100 km/h. Z osebnim avtomobilom smemo vleči le eno priklopno vozilo. Pri vleki se precej spremenijo vozne razmere, zato bodimo pozorni na:

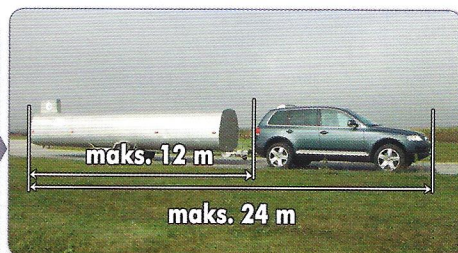
- daljšo zavorno pot;
- slabše pospeške, daljšo pot prehitevanja;
- zmanjšanje stabilnosti vlečnega vozila;
- povečan vpliv bočnega vetra;
- spremenjen način vožnje pri zavijanju;
- nevarnost nihanja in opletanja pri višjih hitrostih;
- zahtevnejšo vzvratno vožnjo;
- nevarnost nihanja in opletanja pri sunkovitih, gilih, zvaljanjih;
- oteženo opazovanje prometa ob vozilu in za njim.

Največje dovoljene mere (dimenzije)

- Dolžina priklopnega vozila – največ 12 m.
- Skupna dolžina osebnega avtomobila in priklopnega vozila – največ 24 m.
- Širina priklopnega vozila skupaj s tovorom – največ 2,55 m.

Pred vleko preverimo skladnost priklopnega vozila s tehničnimi podatki v prometnem dovoljenju vlečnega vozila in ustreznost našega vozniškega dovoljenja (kategorija BE).

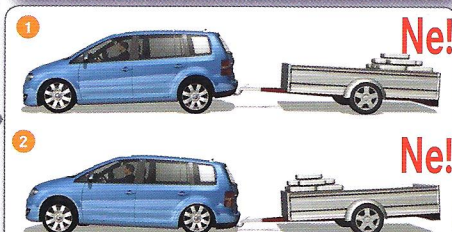
Vlečna naprava (vlečna kljuka)

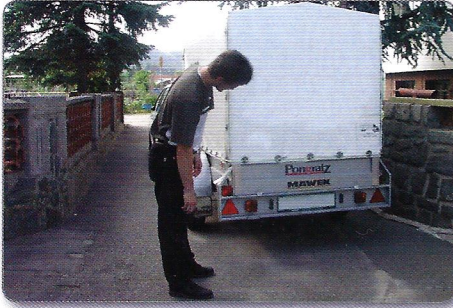
- Na vlečnem vozilu moramo imeti vgrajeno homologirano vlečno napravo, kot je določil proizvajalec vozila.
- Priklopno vozilo mora biti opremljeno z varnostno vezjo (pletenco), ki mora biti med vožnjo pritrjena na vlečno napravo ①.
- Pred vleko priklopnega vozila skrbno preverimo, če je:
 - priklopno vozilo pravilno pripeto;
 - varovalo pripetja v ustreznem položaju;
 - podporno kolo pravilno dvignjeno;
 - vtikač električnega kabla pravilno vstavljen.

Razporeditev tovora na priklopnem vozilu

Tovor na priklopnem vozilu mora biti dobro pritrjen in zavarovan proti premikanju. Razporejen (naložen) mora biti simetrično in tako, da je vlečna naprava obremenjena od 10 do 50 kg. Negativna obremenitev ① ali prevelika obremenitev ② vlečne naprave je prepovedana in med vožnjo izjemno nevarna. Pravilno naloženost priklopnega vozila je možno enostavno preveriti z oseбно tehnico tako, da sprednji del priklopnika stehamo, preden ga položimo na vlečno napravo.

Svetlobna oprema na priklopnem vozilu

- Priklopno vozilo mora imeti na zadnji strani enako svetlobno opremo kot vlečno vozilo razen da:
 - sta rdeča odsevnika trikotne oblike.
- Priklopno vozilo mora imeti na sprednji strani:
 - dva bela odsevnika, kakršne koli oblike, razen trikotne;
 - dve beli pozicijski svetilki, če je priklopno vozilo širše od 1,6 m.

Dodatna zunanja vzvratna ogledala in svetlobna oprema

- Če priklopno vozilo ali tovor na njem zakriva vidno polje v vzvratnem ogledalu vlečnega vozila, moramo na vlečnem vozilu namestiti dodatni zunanji vzvratni ogledali, ki nam omogočata normalno vidno polje.
- Če tovor zakriva svetlobno opremo na zadnjem delu vozila, moramo na zadnjem delu tovora namestiti dodatno svetlobno opremo, funkcijsko enako tisti na vozilu.

Označitev priklopnih vozil – registrske tablice priklopnih vozil

Lahki priklopniki (z NDM, ki ne presega 750 kg):

- Na zadnji strani morajo biti označeni s ponovljeno registrsko tablico vlečnega vozila in morajo imeti veljavno dokazilo o opravljenem tehničnem pregledu, na katerem je označen rok, ko mora vozilo opraviti (naslednji) tehnični pregled (vsaka 3 leta).

Ostala priklopna vozila (z NDM, ki presega 750 kg):

- Na zadnji strani morajo biti označena z registrsko tablico z lastno označbo. Takšna vozila morajo biti registrirana in imeti veljavno prometno dovoljenje.

Zavorna naprava lahkega priklopnika in drugih priklopnih vozil

Lahki priklopnik:

- ne potrebuje vgrajene zavorne naprave;
- je opremljen z varnostno vezjo, ki ob pretrganju povezave med vožnjo ohranja lahki priklopnik za vlečnim vozilom.

Druga priklopna vozila, ki jih vlečemo z osebnimi avtomobili:

- morajo imeti vgrajeno zavorno napravo t. i. *naletno zavoro*, ki ob zaviranju vlečnega vozila izkorišča vztrajnostno silo priklopnega vozila. V te zavorne naprave je vgrajen ročni ali samodejni sistem za vzvratno vožnjo in praviloma tudi parkirna zavora;
- morajo imeti varnostno vez, ki ob pretrganju povezave med vožnjo zavre priklopno vozilo.

Še posebej moramo biti pozorni pri vleki težjih priklopnih vozil, kadar na vzponu želimo zapeljati vzvratno, kajti takrat **naletna zavora ne deluje**.

V primeru oviranega (zmanjšanega) vidnega polja zaradi priklopnega vozila, bodimo pozorni:

- ko prehitavamo, saj moramo pri vračanju na izhodiščni prometni pas upoštevati tudi dolžino priklopnega vozila;
- da pri zavijanju koga ne spregledamo (kolesarja ...), zato ves čas spremljamo dogajanje za vozilom in ob njem;
- ob menjavi prometnega pasu. Promet za vozilom opazujmo dlje časa, sam premik pa nato izvedemo v čim blažjem loku.

Vleka priklopnega vozila z vozniškim dovoljenjem kategorije B

Potrebno vozniško dovoljenje kategorije:

Vleka lahkega priklopnika	<p>NDM skupine vozil ne presega 4.250 kg. Sestavljata jo:</p> <ul style="list-style-type: none"> vlečno vozilo kategorije B (NDM največ 3.500 kg) in lahki priklopnik z NDM največ 750 kg. 		B
Vleka priklopnega vozila	<p>NDM skupine vozil ne presega 3.500 kg. Sestavljata jo:</p> <ul style="list-style-type: none"> vlečno vozilo kategorije B in priklopno vozilo, ki ni lahki priklopnik. 		B
	<p>NDM skupine vozil presega 3.500 kg in ne presega 4.250 kg. Sestavljata jo:</p> <ul style="list-style-type: none"> vlečno vozilo kategorije B in priklopno vozilo, ki ni lahki priklopnik. 		B + koda 96
	<p>NDM skupine vozil presega 3.500 kg in ne presega 7.000 kg. Sestavljata jo:</p> <ul style="list-style-type: none"> vlečno vozilo kategorije B in priklopno vozilo, ki ni lahki priklopnik, s tem, da njegova NDM ne presega 3.500 kg. 		BE

POZOR! Pred vleko kakršnega koli priklopnega vozila je treba v homologaciji motornega vozila preveriti podatke o omejitvi vleke.

Vleka pokvarjenega vozila

- Dvosledno motorno vozilo lahko vlečemo le, če se to zaradi okvare ne more samo premikati.
- V vlečenem vozilu se ne smejo prevažati potniki.
- Hitrost je omejena na 50 km/h, razen na avtocestah in hitrih cestah, kjer je omejena na 60 km/h.
- Obe vozili morata imeti med vleko vklopljene varnostne utripalke. Če katero od vozil nima varnostnih utripalk ali te ne delujejo, mora biti na vlečnem vozilu prižgana najmanj ena posebna rumena opozorilna svetilka, ki mora biti dobro vidna z vseh strani; sicer mora biti taka opozorilna svetilka tudi na vlečenem vozilu.

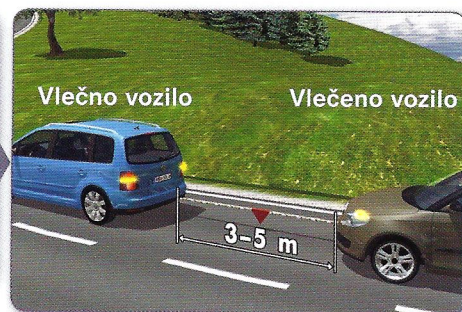

Načini vleke

Vleka z vrvjo

- Vlečemo lahko le trikolo, lahko štirikolo, štirikolo ali osebni avtomobil.
- Pokvarjeno vozilo mora imeti brezhibno delovno zavoro in brezhibno napravo za upravljanje (krmilni mehanizem), ki delujeta tudi, kadar motor ne deluje.
- Razdalja med vlečnim in vlečenim vozilom ne sme biti manjša od 3 in ne večja od 5 m.

Zaradi boljše prepoznavnosti lahko na vrv pritrdimo rdečo tkanino.

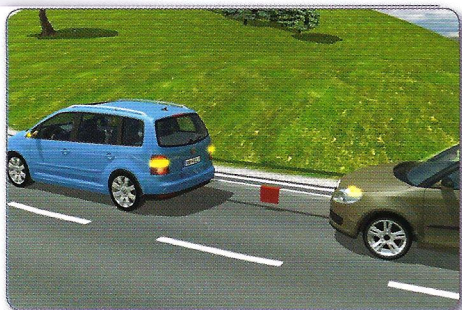
Vleka z vrvjo, je prepovedana, če pokvarjenemu osebnemu avtomobilu ne deluje brezhibno:

- delovna (nožna) zavora oz. naprava za upravljanje (krmilni mehanizem).

Prav tako ne smemo vleči:

- enoslednega vozila (motorno kolo, moped) in vozila na avtocesti in hitri cesti. Če se vozilo pokvari na takšni cesti, ga lahko odvedemo le do najbližjega izvoza;
- kadar je vidljivost zmanjšana na manj kot 50 m (megla, dež, sneg);
- neregistrirane vozila.

PREPOVEDI

Vleka z drogom

- Vlečemo lahko le vozilo, ki ima brezhibno napravo za upravljanje (krmilni mehanizem).
- Če skupna masa pokvarjenega vozila presega maso vlečnega vozila, mora imeti vlečeno vozilo tudi brezhibno delovno zavoro, ki deluje tudi, kadar motor ne deluje.

Če pogojev glede vleke z vrvjo in drogom ne izpolnjujemo, lahko vlečemo pokvarjeno vozilo le tako, da je oprto na vlečno vozilo ali na priklopno vozilo za vleko pokvarjenih vozil.

Vlečna služba nam pomaga ob okvari krmilnega mehanizma oz. drugih težjih okvar in na avtocesti.

Vleka z drogom, je prepovedana, če pokvarjenemu osebnemu avtomobilu ne deluje brezhibno:

- delovna (nožna) zavora. Ne glede na okvaro zavor pa je vleka dovoljena, če skupna masa vlečenega vozila ne presega maso vlečnega vozila;
- naprava za upravljanje (krmilni mehanizem).

Prav tako ne smemo vleči:

- enoslednega vozila (motorno kolo, moped) in vozila na avtocesti in na hitri cesti. Če se vozilo pokvari na takšni cesti, ga lahko odvedemo le do najbližjega izvoza;
- kadar je vidljivost zmanjšana na manj kot 50 m (megla, dež, sneg) in neregistriranega vozila.

PREPOVEDI

Vleka po avtocesti ali hitri cesti

- **Vleka pokvarjenega vozila po teh cestah ni dovoljena.**
- Izjemoma je vleka dovoljena, če se vozilo na takšni cesti pokvari. Dovoljena pa je le do najbližjega izvoza, kjer je treba takšno cesto zapustiti.
- Vleka na teh cestah se izvaja le tako, da je vlečeno vozilo **oprto na vlečno vozilo ali na priklopno vozilo za vleko pokvarjenih vozil** 1.
- Na obeh vozilih morata biti prižgani najmanj po dve dobro vidni rumeni opozorilni svetilki (na vlečnem vozilu na sprednji, na vlečenem vozilu pa na zadnji strani).

Vleka pokvarjenega motornega vozila s pripetim priklopnim vozilom

Vleka takšne skupine vozil (pokvarjenega motornega vozila s pripetim priklopnim vozilom) je dovoljena le do najbližjega primerne prostora zunaj vozišča, kjer se priklopno vozilo izloči iz prometa.

Vleka ponoči in ob zmanjšani vidljivosti

- Pri vleki ponoči moramo imeti na vlečenem vozilu prižgane najmanj pozicijske svetilke. Na vlečnem vozilu pa moramo imeti prižgano najmanj eno rumeno opozorilno svetilko, ki mora biti vidna z vseh smeri.
- Če je vidljivost manjša kot 50 metrov, je vleka pokvarjenih vozil prepovedana. Če se te razmere pojavijo med vleko ali se vozilo na cesti pokvari v takšnih razmerah, je vleka dovoljena le do najbližjega kraja, kjer se pokvarjeno vozilo izloči iz prometa.